

A FÖLDRAJZI ÖVEZETESSÉG ÉGHAJLATI ALAPJAI

I. A fő felelős – a napsugarak hajlásszöge

1. A napsugarak hajlásszöge és a megvilágított terület nagysága közötti kapcsolat

Minél nagyobb a napsugarak hajlásszöge, annál kisebb a megvilágított terület nagysága.

2. A napsugarak hajlásszöge és a felszín felmelegedése közötti kapcsolat

Minél nagyobb a napsugarak hajlásszöge, annál nagyobb a felmelegedés.

3. A napsugarak hajlásszöge, a megvilágított terület nagysága és a hőmérséklet közötti kapcsolat

Minél nagyobb a napsugarak hajlásszöge, annál nagyobb a felmelegedés, mert azonos felületre több hő érkezik.

Ahol kisebb a napsugarak hajlásszöge, ott hűvösebb van, mert ugyanaz a hőmennyiség nagyobb felületen oszlik el.

4. A napsugarak hajlásszöge és az árnyék hossza közötti összefüggés

Minél nagyobb a napsugarak hajlásszöge, annál kisebb a megvilágított test árnyéka.

II. A felmelegedést módosító tényezők

5. A víz és a szárazföld hőmérsékletének változása

A víznek nagyobb a fajhője, ezért ugyanakkora hőhatásra kevésbé melegszik fel, mint a szárazföld.

[**Fajhő** = 1 kg anyag hőmérsékletének 1°C-kal való megemeléséhez mennyi energiára van szükség.]

6. A felszín anyaga és a felmelegedés mértéke közötti összefüggés

Minél világosabb a földfelszín, annál több napsugárzást ver vissza. Minél sötétebb a földfelszín, annál több hőt nyel el.

[**Albedó** = a felszín napsugárzásvisszaverő képessége.]

pl. a friss hófelszín albedója 85-95%; a szántóföld albedója 15-20%

7. A hőmérséklet és a tengerszint feletti magasság kapcsolata

Mivel a levegő alulról melegszik fel, ezért fölfelé haladva egyre hidegebb van.

(~ A kályha mellett van a legmelegebb, ahogy távolodunk tőle, egyre csökken a hőmérséklet.)

III. Az éghajlati diagram

Mit mutat meg egy éghajlati diagram?

1. A hőmérsékleti viszonyokat:

- a havi és az évi középhőmérséklet
- a hőmérséklet évi járása
- a leghidegebb és a legmelegebb hónap
- évi közepes hőingás

2. A csapadékviszonyokat:

- a havi és az éves csapadékmennyiség
- a csapadék éves eloszlása
- a legcsapadékosabb és a legszárazabb hónap

.....X.....

Fogalmak:

Fajhő = 1 kg anyag hőmérsékletének 1°C-kal való megemeléséhez mennyi energiára van szükség.

Albedó = a felszín napsugárzásvisszaverő képessége.

Havi középhőmérséklet = az adott hónap napi középhőmérsékleteinek átlaga.

Évi középhőmérséklet = az adott év havi középhőmérsékleteinek átlaga.

Évi közepes hőingás = az adott évben a legmelegebb és a leghidegebb hónap középhőmérsékleteinek különbsége.